

Skattavakt PwC

Fréttabréf Skatta- og lögfræðisviðs

Skattavaktin er mánaðarlegt fréttabréf PwC hf. þar sem sérfræðingar á Skatta- og lögfræðisviði félagsins skrifa um athyglisvert efni tengt skattarétti. Leitast er við að gera grein fyrir nýju efni, hvort sem um er að ræða dóma, lög, frumvörp, úrskurði eða stjórnvaldsákvæðanir.

Efnisyfirlit

Ákvarðandi bréf RSK 10-007

Í bréfinu er birt það álit ríkisskattstjóra að útlagsgjald sem einstaklingum og lögaðilum er gert að greiða telst ekki vera frádráttarbær rekstrarkostnaður í skilningi 1. mgr. 1. tölul. 31. gr. laga nr. 90/2003 um tekjuskatt.

Ákvarðandi bréf RSK 10-005

Óskað var eftir leiðbeiningum ríkisskattstjóra um hvernig framkvæma eigi þá reglu sem fram kemur í b-lið ákvæðis til bráðabirgða XXXIII í lögum nr. 90/2003, að lögaðilar og einstaklingar skuli telja fram hlutdeild sína í félögum sem hlutdeild í skattalegu bókfærðu eigin fé, ef viðkomandi félag sé ekki skráð í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði.

Ákvarðandi bréf RSK 10-004

Óskað var eftir túlkun ríkisskattstjóra á 2. mgr. b-liðar ákvæðis til bráðabirgða XXXIII. í lögum nr. 90/2003, þ.e. mat á hlutabréfum vegna ákvörðunar á stofni til auðlegðarskatts.

Úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur E-10220/2009

Þann 7. júlí sl. var kveðinn upp dómur er varðar skattlagningu á útborgun sjúkratryggingar frá váttryggingafélagi. Niðurstaða málsins var sú að dómurinn taldi að greiðsla á váttryggingabótum úr sjúkdómatryggingu félli undir skattskyldar tekjur samkvæmt 2. tölul. A-liðar 7. gr. laga nr. 90/2008 um tekjuskatt.

Ákvarðandi bréf RSK 10-007

Að gefnu tilefni vill ríkisskattstjóri benda á að útvarpsgjald sem einstaklingum og lögaðilum er gert að greiða samkvæmt 11. gr. laga nr. 6/2007, um Ríkisútvarpið ohf., telst ekki vera frádráttarbær rekstrarkostnaður í skilningi 1. mgr. 1. tölul. 31. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt, enda ekki ætlað til að afla rekstrartekna, tryggja þær eða halda þeim við.

Frádráttur hjóna og samskattaðra einstaklinga skal koma til lækkunar hjá þeim sem hærri hefur tekjuskattstofninn.

Frádráttur er háður því skilyrði að staðin hafi verið skil á fullgildum reikningum vegna endurgreiðslu virðisaukaskatts af sama tilefni þar sem vinnuþáttur er samtals að lágmarki 50.000 kr., sbr. 42. gr. laga nr. 50/1988, um virðisaukaskatt, með áorðnum breytingum. Þá skal skila launamiðum eða öðrum gögnum á þann hátt sem ríkisskattstjóri ákveður. Sækja þarf um frádráttinn samhliða umsókn um endurgreiðslu á virðisaukaskatti á þar til gerðu eyðublaði ríkisskattstjóra innan hvers árs fyrir sig og í síðasta lagi fyrir 1. febrúar árið 2011 vegna tekjuársins 2010 og 1. febrúar árið 2012 vegna tekjuársins 2011.

Frádrátturinn ákvarðast og afmarkast við álagningu opinberra gjalda 2011 vegna tekjuársins 2010 og álagningu 2012 vegna tekjuársins 2011, sbr. 98. gr., sbr. og 99. gr.

Ákvarðandi bréf RSK 10-005

Með bréfi, dags. 5. maí 2010, var óskað eftir því að ríkisskattstjóri túlkaði sérstaklega b. lið ákvæðis til bráðabirgða XXXIII. í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt. Vísað er til þess að í greindu lagaákvæði komi fram að við ákvörðun á auðlegðarskattstofni skuli bæði lögaðilar og einstaklingar telja fram hlutdeild sína í félögum sem hlutdeild í skattalegu bókfærðu eigin fé, ef viðkomandi félag sé ekki skráð í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði. Síðan segir orðrétt:

Óskað er eftir leiðbeiningum ríkisskattstjóra um hvernig framkvæma eigi framangreinda reglu þegar um er að ræða eignarhald í erlendu óskráðu félagi.

Til að afmarka álitafnið nánar eru settar fram eftirfarandi spurningar:

- a) Hvert er hið skattalega bókfærða eigið fé sem miða á við í þessum tilvikum?*
- b) Er það bókfært skattalegt eigið fé hins erlenda félags í samræmi við íslenskar skattareglur?*
- c) Er það bókfært skattalegt eigið fé hins erlenda félags samkvæmt gildandi skattareglum í viðkomandi landi?*

Í bráðabirgðaákvæði XXXIII. í lögum nr. 128/2009 er kveðið á um álagningu auðlegðarskatts á eignir manna sem skattskyldir eru samkvæmt 1. gr. og 4.-9. tölul. 3. gr. tekjuskattslaga. Álagning auðlegðarskatts skal fara fram árin 2010, 2011, 2012 og 2013. Stofn til auðlegðarskatts eru framtalsskyldar eignir, sbr. 72. gr. laga nr. 90/2003, að frádregnum skuldum. Við mat á eignum í þessu sambandi skal í meginatriðum taka mið af 73. gr. laga nr. 90/2003 en þó þannig að sérstaklega er kveðið á um hvernig meta skuli til eignar hlutabréf eða hlutdeild í félögum, sbr. 2. mgr. b. liðar bráðabirgðaákvæðisins. Þar segir orðrétt:

Þrátt fyrir ákvæði 5. tölul. 73. gr. skulu lögaðilar telja fram hlutdeild sína í öðrum félögum á markaðsverði ef um er að ræða félög sem skráð eru í kauphöll eða á skipulögðum tilboðsmarkaði en annars hlutdeild sína í skattalegu bókfærðu eigin fé viðkomandi félags í stað nafnverðs. Þá skulu lögaðilar telja fram eignarhlutdeild sína í félögum skv. 3. tölul. 1. mgr. 2. gr. á sama hátt.

Við ákvörðun auðlegðarskattstofns skal telja hlutabréf í félögum sem skráð eru í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði fram á markaðsverði í árslok. Sá sem á hlut í félagi sem ekki er skráð í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði skal telja fram til auðlegðarskattstofns hlutdeild sína í skattalegu bókfærðu eigin fé félagsins eins og það er talið fram í skattframtali félagsins skv. 1. mgr. þessa staflíðar. Þann hluta virðis eignarhluta í félagi sem reiknað er á framangreindan hátt sem umfram er nafnverð eða stofnverð skal telja fram í skattframtali 2011, 2012 og 2013.

Samkvæmt 5. tölul. 73. gr. laga nr. 90/2003 skal telja hlutabréf til eignar á nafnverði nema sannað sé að raunvirði eigna félags að frádregnum skuldum sé lægra en hlutafé þess. Sama gildir um stofnsjóðsinneignir hjá samvinnufélögum, stofnfjárbréf í sparisjóðum og stofnfjáreignir í sameignarfélögum. Séu hlutabréf skráð í erlendum gjaldmiðli skal færa þau til eignar á nafnverði umreiknuðu með kaupverði miðað við daggengi við kaup, en ef nafnverð er ekki þekkt skulu bréfin færð til eignar á kaupverði. Síðastgreind regla leiðir til þess að eignfært virði hlutabréfa sem skráð eru í erlendum gjaldmiðli breytist ekki milli ára þótt gengi viðkomandi gjaldmiðils breytist.

Samkvæmt bráðabirgðaákvæðinu skal við ákvörðun á stofni til auðlegðarskatts víkja frá hinni almennu reglu um mat á framtalsskyldum eignum sem fram kemur í 73. gr. laga nr. 90/2003 að því er varðar hlutabréf og eignarhluta í félögum. Engin sérstök ákvæði eru um mat á eignarhlutdeild í erlendum félögum heldur skal annað tveggja miða við markaðsverði, ef um er að ræða hlutabréf í félögum sem skráð eru í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði, eða hlutdeild í skattalegu bókfærðu eigin fé félagsins samkvæmt skattframtali þess, sbr. einnig 1. mgr. b. liðar bráðabirgðaákvæðisins.

Ríkisskattstjóri telur að þegar lögaðilar og einstaklingar sem skattskyldir eru hér á landi eiga hlut í erlendu félagi sem ekki er skráð í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði skuli miða verðmæti eignarhluta í skattframtali viðkomandi eiganda við skattalegt bókfært eigið fé hins erlenda félags samkvæmt skattframtali í heimalandi þess, enda sé það byggt á sambærilegum reglum sem gilda í þessum efnum hér á landi. Þykir ekki varhugavert í þessum efnum að hafa hliðsjón af ákvæði 9. tölul. a. 31. gr. laga nr. 90/2003 þar sem gert er ráð fyrir að með söluhagnað af hlutabréfum sem skráð eru erlendis sé farið á sama hátt og íslensk hlutabréf að því gefnu að hagnaður af starfsemi hins erlenda félags hafi verið skattlagður með sambærilegum hætti og hér á landi. Séu skattareglur verulega frábrugðnar því sem gildir hér á landi, eða séu miklir annmarkar á því að nálgast þessar upplýsingar, telur ríkisskattstjóri unnt að fallast á að byggja á ársreikningi viðkomandi félags, enda sé hann byggður á almennum reikningsskilareglum. Er þá litið til þess grundvallaratriðis að tilgreind fjárhæð til auðlegðarskatts sé sem næst raunvirði eignarhluta í hverju félagi fyrir sig, hvort heldur það er innlent eða erlent. Ef um er að ræða félag

sem einnig á sjálft hluta í öðrum félögum ber að leiðrétta eignfært virði á sama hátt með tilliti til raunverulegs virðis þeirra félaga, reiknað í samræmi við 1. mgr. b. liðar bráðabirgðaákvæðis XXXIII. í lögum nr. 128/2009.

Ákvarðandi bréf RSK 10-004

Með bréfi, dags. 5. maí 2010, var óskað eftir því að ríkisskattstjóri túlkaði sérstaklega 2. mgr. b. liðar ákvæðis til bráðabirgða XXXIII. í lögum nr. 90/2003, um tekjuskatt, sbr. 24. gr. laga nr. 128/2009, um tekjuöflun ríkisins. Er ákvæðið tekið upp orðrätt í fyrirspurninni. Síðan segir nánar:

„Í leiðbeiningum með skattframtali einstaklinga 2010 kemur fram að hlutabréf skuli telja fram á nafnverði. Óskað er eftir svörum ríkisskattstjóra varðandi eftirfarandi álitæfni:

- a) Er ófrávíkanleg regla að við framtalsgerð 2010 eigi alltaf að telja fram eignarhlut í hlutafélögum á nafnverði, nema um sé að ræða erlent félag með óþekkt nafnverði?
- b) Er á skattframtali 2011 einvörðungu rétt/heimilt að telja fram þann hluta virðis eignarhluta í félagi sem er umfram nafnverð eða á/má einnig telja fram þann hluta sem lægri er en nafnverð?
- c) Hvaða áhrif hefur 1. mgr. 73. gr. laga nr. 90/2003 í þessu sambandi, þ.e. "ef sannað sé að raunvirði eigna félags að frádregnum skuldum sé lægra en hlutfé þess"?
- d) Ef heimilt er á skattframtali 2011 að telja fram hlutdeild í skattalegu bókfærðu eigin fé sem er lægra en nafnverð, verður þá ofgreiddur auðlegðarskattur þá ekki endurgreiddur? Í því tilviki er óskað leiðbeininga um það hvort ekki bætist við 2,5% verbótaálag og vextir og þá hvaða vextir?"

Í 73. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt, er kveðið á um hvernig meta skuli framtalsskyldar eignir. Samkvæmt 5. tölul. lagagreinarinnar skal telja hlutabréf til eignar á nafnverði nema sannað sé að raunvirði eigna félags að frádregnum skuldum sé lægra en hlutfé þess. Sama gildir um stofnsjóðsneignir hjá samvinnufélögum, stofnfjárbréf í sparisjóðum og stofnfjáreignir í sameignarfélögum. Séu hlutabréf skráð í erlendum gjaldmiðli skal færa þau til eignar á nafnverði umreiknuðu með kaupverði miðað við daggengi við kaup, en ef nafnverð er ekki þekkt skulu bréfin færð til eignar á kaupverði.

Í bráðabirgðaákvæði XXXIII er kveðið á um álagningu auðlegðarskatts á eignir manna sem skattskyldir eru samkvæmt 1. gr. og 4.-9. tölul. 3. gr. tekjuskattslaga. Álagning auðlegðarskatts skal fara fram árin 2010, 2011, 2012 og 2013. Stofn til auðlegðarskatts eru framtalsskyldar eignir, sbr. 72. gr. laga nr. 90/2003, að frádregnum skuldum svo sem nánar er rakið í a. og c. lið bráðabirgðaákvæðisins. Við mat á eignum í þessu sambandi skal í meginatriðum taka mið af 73. gr. laga nr. 90/2003 en þó þannig að sérstaklega er kveðið á um hvernig meta skuli til eignar hlutabréf eða hlutdeild í félögum, sbr. 2. mgr. b. liðar bráðabirgðaákvæðisins. Þar segir orðrätt:

Þrátt fyrir ákvæði 5. tölul. 73. gr. skulu lögaðilar telja fram hlutdeild sína í öðrum félögum á markaðsverði ef um er að ræða félag sem skráð eru í kauphöll eða á skipulögðum tilboðsmarkaði en annars hlutdeild sína í skattalegu bókfærðu eigin fé viðkomandi félags í stað nafnverðs. Þá skulu lögaðilar telja fram eignarhlutdeild sína í félögum skv. 3. tölul. 1. mgr. 2. gr. á sama hátt.

Við ákvörðun auðlegðarskattstofns skal telja hlutabréf í félögum sem skráð eru í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði fram á markaðsverði í árslok. Sá sem á hlut í félagi sem ekki er skráð í kauphöll eða á skipulegum tilboðsmarkaði skal telja fram til auðlegðarskattstofns hlutdeild sína í skattalegu bókfærðu eigin fé félagsins eins og það er talið fram í skattframtali félagsins skv. 1. mgr. þessa staflíðar. Þann hluta virðis eignarhluta í félagi sem reiknað er á framangreindan hátt sem umfram er nafnverð eða stofnverð skal telja fram í skattframtali 2011, 2012 og 2013.

Samkvæmt því sem rakið hefur verið skal í skattframtali árið 2010 almennt telja hlutabréf til eignar á nafnverði, eða eftir atvikum stofnverði.

2. Spurt er hvort heimilt/rétt sé í skattframtali 2011 að telja einvörðungu til eignar þann hluta virðis eignarhluta í félagi sem er umfram nafnverð eða hvort megi/eigi að telja fram þann hluta sem er lægri en nafnverð.

Almenna reglan er sú að telja skal fram til eignar nafnverð hlutabréfa og stofnfjáreigna, eða eftir atvikum stofnverð. Heimilt er að víkja frá þessari meginreglu ef raunvirði hlutafjár og eignarhluta í félagi er lægra en nafnverð eða stofnverð, sbr. 1. málsl. 5. tölul. 73. gr. laga nr. 90/2003. Í skattframtali 2011 skal til viðbótar telja fram virði eignarinnar sem umfram er nafnverð eða stofnverð reiknað á þann hátt sem 2. mgr. b. liðar bráðabirgðaákvæðis XXXIII. kveður á um, sbr. svar eitt að framan.

Eins og fram er komið var með b. lið bráðabirgðaákvæðis XXXIII. vikið frá 5. tölul. 73. gr. laga nr. 90/2003 að því er varðar mat á hlutabréfum eða hlutdeild í félögum til eignar. Efni sínu samkvæmt var með setningu þessa bráðabirgðaákvæðis leitast við að telja til eignar raunvirði eignarhluta í félögum. Kemur það og fram í athugasemdum við einstakar greinar frumvarps þess sem varð að lögum nr. 128/2009. Í athugasemdum við 25. gr. frumvarpsins segir m.a. að nafnverð hlutabréfa endurspegli illa raunvirði eignarinnar. Af þeim sökum sé lagt til að vikið verði frá meginreglunni um mat hlutabréfa til eignar og tekið mið af raunverulegu verðmæti. Skal miða við annað tveggja, skráð verðmæti eða hlutdeild í skattalegu eigin fé viðkomandi félags þegar það hefur verið leiðrétt með tilliti til markaðsverðs eignarhluta þess í skráðu félagi og hlutdeild í skattalegu bókfærðu eigin fé annarra félaga.

Í lokamálslið b. liðar umrædds bráðabirgðaákvæðis segir að þann hluta virðis eignarhluta í félagi sem umfram er nafnverð eða stofnverð skuli telja fram í skattframtali 2011, 2012 og 2013. Ríkisskattstjóri telur að sé virði hlutabréfa

eða eignarhluta í félögum, metið á framangreindan hátt, ekki umfram nafnverð eða stofnverð eignarhlutans skuli miða eignfærslu í skattframtali við ákvæði 5. tölul. 73. gr. laga nr. 90/2003, þ.e. nafnverð eða stofnverð, sbr. einnig svar þrjú á eftir.

3. Spurt er hvaða áhrif ákvæði 1. málsl. 5. tölul. 73. gr. hafi á eignfærslu.

Eins og ítrekað hefur komið fram skal almennt telja hlutabréf og eignarhluta í félögum til eignar á nafnverði eða eftir atvikum stofnverði. Í greindu ákvæði er jafnframt kveðið á um að þessi regla gildi „nema sannað sé að raunvirði eigna félags að frádregnum skuldum sé lægra en hlutafé þess.“ Samkvæmt þessu er heimilt að víkja frá nafnverði eða stofnverði að því uppfylltu að raunvirði eigna að frádregnum skuldum er lægra en nemur hlutafé, eða eftir atvikum stofnfé. Ákvæði þetta hefur verið óbreytt frá setningu laga nr. 40/1978, um tekjuskatt og eignarskatt. Engar frekari skýringar koma fram í frumvarpi því sem varð að lögum nr. 40/1978 að því er þetta ákvæði varðar. Eftir beinu orðalagi ákvæðisins verður að líta svo á að það beri undir gjaldendur að sýna fram á að miða beri við annað verð til eignar en nafnverð eða stofnverð eignarhluta í félagi. Verður síðan að meta það í hverju tilviki hvort sýnt hafi verið fram á að raunvirði eigna að frádregnum skuldum sé lægra en hlutafé félags. Nægir þar ekki að miða eingöngu við verð eigna samkvæmt skattframtali viðkomandi félags, enda er beinlínis til þess vísað í ákvæðinu að mat þetta sé byggt á raunvirði eigna. Hefur og verið við þetta miðað í úrskurðaframkvæmd. Er þannig rík skylda lögð á herðar eigendum að sýna fram á raunverulega eignastöðu hvers félags um sig. Samkvæmt því sem rakið hefur verið þurfa að liggja fyrir rökstuddar skýringar, og eftir atvikum gögn, ef telja á hlutabréf eða eignarhluta í félögum til eignar á lægra verði en nafnverði eða stofnverði.

Að gefnu tilefni er rétt að taka fram að jafnframt verður að telja vafalaust í þessu sambandi að slíkt mat getur aldrei orðið lægra en 0 kr. Kemur því ekki til þess að neikvæð eignarstaða eins félags geti haft þau áhrif að lækka eignarhlut í öðru félagi við útreikning á stofni til auðlegðarskatts.

Héraðsdómur Reykjavíkur í máli nr. E-10220/2009

Málavextir voru þeir að á árinu 2000 keypti A sjúkdómatryggingu af breska líftryggingafélaginu Friends Provident með milligöngu íslensks váttryggingamiðlara. A fékk greiddar bætur úr tryggingunni vegna sjúkdóms á árinu 2007 og taldi þær fram á skattframtali sem skattfrjálsar tekjur. Skattstjóri taldi að skattleggja ætti bæturnar og sætti álagningin kæru af hálfu A sem leyst var úr með úrskurði skattstjóra 17. nóvember 2008. A kærði úrskurðinn til yfirséðanefndar, sem kvað upp úrskurð 20. maí 2009 og staðfesti úrskurð skattstjóra um skattlagningu váttryggingarbóta.

Í dómi héraðsdóms Reykjavíkur, sem staðfesti hinn kærða úrskurð yfirséðanefndar, var talið að greiðsla á váttryggingabótum úr sjúkdómatryggingu félli undir skattskyldar tekjur samkvæmt 2. tölul. A-liðar 7. gr. tekjuskattslaga. Var hafnað þeirri lögskýringu að sjúkdómatrygging falli undir hugtakið „líftrygging“ og því ætti undantekningarákvæði 2. tölul. 28. gr. laganna ekki við um váttryggingabæturnar. Þá sagði í dómnum að lagaheimildin, sem beitt var við skattlagninguna, væri ótvíræð og að ekki yrði talið að með úrlausn skattyfirvalda í málinu hafi verið brotið gegn ákvæðum stjórnarskrárinnar né lagareglum eða sjónarmiðum um jafnræði. Það hefði ekki áhrif á þessa niðurstöðu að líftryggingafélög eða aðrir hafi talið fyrir misskilning að greiðslur úr váttryggingu sem þessari skattfrjálsar.

Skatta- og lögfræðisvið PricewaterhouseCoopers

Við hjá Skatta- og lögfræðisviði bjóðum upp á margs konar þjónustu, þar með talið ráðgjöf varðandi:

Alþjóðlega skattaráðgjöf · Milliverðlagningu („Transfer pricing“) · Skattlagningu rekstraraðila
Skattlagningu einstaklinga · Virðisaukaskatt · Félagarétt · Samruna, skiptingar og yfirtökur

Starfsmenn sviðsins hafa mikla reynslu og yfirgripsmikla þekkingu á sviði skatta- og Félagaréttar og veita viðskiptavinum aðstoð og ráðgjöf varðandi lögfræðileg álítaefni sem skapast innanlands sem og erlendis.

Til að fá frekari upplýsingar um starfsemina er hægt að hafa samband við eftirfarandi starfsmenn:

Ábyrgðarmaður:
Elín Árnadóttir
sviðsstjóri Skatta- og lögfræðisviðs
Sími: +354 550 5322
elin.arnadottir@is.pwc.com

Ritstjóri:
Jóhanna Á. Jónsdóttir
ráðgjafi/lögfræðingur
Sími: +354 550 5356
johanna.a.jonsdottir@is.pwc.com

Þessi samantekt felur ekki í sér ráðgjöf af neinu tagi. Ekki ætti að hafast samkvæmt vefriti án þess að fá sérfræðilega ráðgjöf. PricewaterhouseCoopers hf., PricewaterhouseCoopers LLP, hluthafar, starfsmenn og umboðsaðilar bera ekki ábyrgð á upplýsingum sem gefnar eru í þessu vefriti eða aðgerðum sem framkvæmdar eru af hálfu annarra aðila á grundvelli þessara upplýsinga.

©2009 PricewaterhouseCoopers hf. Allur réttur áskilinn. "PricewaterhouseCoopers" vísar til PricewaterhouseCoopers hf. á Íslandi, nema ráða megj af samhengi eða beinum tilvísunum að vísuð sé í önnur fyrirtæki í samstæðu PricewaterhouseCoopers International Limited sem öll eru lagalega sjálfstæðar einingar.

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Skógarhlíð 12 · 105 Reykjavík
sími 550 5300 · fax 550 5302
www.pwc.com/is